

”Vi investerar kraftigt i skola och utbildning”, säger finansborgarråd Karin Wanngård den 13/9 i tidningen ”Mitt i” i en artikel med rubriken ”Så har Stockholm ändrats på två år”. Alltså sedan det val där det stora vallöftet till lärare och elever/barn, skola och allmänhet, var mindre klasser och en ökad lärartäthet om 3000 fler lärare i Stockholms stad. 3000 fler lärare, som förvisso ändrades till 3000 fler lärare och ”pedagoger”, när valet började närma sig. Men ändå. Det viktiga tillskottet av lärare skvallrade om reella satsningar på att minska arbetsbelastningen för lärare avsevärt. Utöver ett väsentligt tillskott av den enskilt viktigaste faktorn för elevens lärande, d.v.s. lärare, lovades ytterligare åtgärder för att minska arbetsbelastningen för professionen – lärare och skolledare

Läraryrket Stockholm organiserar drygt 17900 medlemmar varav 15650 yrkesverksamma lärare, skolledare samt blivande lärare. Sedan valet 2014 har vi undersökt lärares arbetsbelastning i Stockholm. Hårda fakta som visar att de av finansborgarrådet nämnda kraftiga investeringar, om än i oprecisa ordalag, inte på något sätt haft effekt för att uppfylla inför valet avlagda löften.

I Läraryrket Stockholms rapport ”Stockholm behöver fler lärare” från 2015 framgår att 70 % av Stockholms lärare uppger att arbetsbelastningen ökat eller ökat kraftigt det senaste året. Där framkom även att 38 % av Stockholms lärare överväger att lämna yrket men att mer tid för högre kvalitet i undervisningen, högre lön samt bättre psykosocial arbetsmiljö skulle kunna få dem att stanna kvar. I Läraryrket Stockholms rapport ”Vi tar tempen på Stockholms lärare” från 2016 uppger 89 % av lärarna att arbetsbelastningen är för hög. En siffra som är högre än för riket i övrigt.

Vidare framgår det i årets upplaga av ”Bästa skolkommun”, som är Läraryrket Stockholms ranking över Sveriges 290 kommuner som huvudman för skolan, att Stockholms stad klättrar i förhållande till andra kommuner. Men det som påverkar lärares arbetsbelastning och arbetsmiljö ligger anmärkningsvärt lågt för Sveriges största arbetsgivare för lärare, Stockholm. I delmoment andelen pedagogiskt utbildade lärare, plats 238. Delmoment lärartäthet, plats 221. Resultatet av detta ses i delmoment andel friska lärare, plats 197.

Dessa fakta kan inte vara annat än anmärkningsvärda i en kommun som under flera år talat om vikten av att vara en attraktiv arbetsgivare för i synnerhet lärare. En kommun som säger sig ”investerar kraftigt i skola och utbildning” och som dessutom är Sveriges största arbetsgivare för lärare oavsett skolform. För det tål att upprepas; skolans och förskolans uppdrag är att ge elever kunskaper och förmågor. I elevens strävan och arbete att uppnå toppen av sin förmåga är läraren den enskilt viktigaste faktorn. Det är läraren som måste få bättre förutsättning att göra det hen vet och kan. Det är hit kraftfulla investeringar och prioriteringar måste riktas. Det krävs högre

kvalitet i skola och förskola för att vända utvecklingen. Att satsa på kvalitet i skola och förskola är att satsa på det som sker mellan lärare och elev. Inget annat.

Lärarbristen är här och det är det största hotet mot förskolors och skolors kvalitet och alla de lärare som idag utför mirakel varje dag i Stockholm stad. Det vore klädsamt om kommunstyrelsen i sitt budgetförslag visade lite mer historisk medvetenhet om grunden till lärarbristen än att lägga den största skulden på en underdimensionerad lärarutbildning och att bristen på lärare därmed är ett statligt ansvar. Lärarbristen har istället sin grund i att villkoren för att utöva yrket har varit mycket bristfälligt och fortfarande är. Lönen för låg och arbetsbelastningen för hög i kombination med mycket få utvecklingsmöjligheter i yrket. Söktrycket till lärarutbildningen har därför varit allt för lågt för att möjliggöra en utbyggd lärarutbildning med hög kvalitet. Detta har huvudmannen det huvudsakliga ansvaret för och inte minst den största av dem, Stockholms stad, som genom olika majoritetens budgetar försatt oss i denna situation. Det är också huvudmännen, inte minst Stockholms stad, som nu måste komplettera det statliga ansvar som tagits för den situation som huvudmännen försatt sig i genom en **Lokal samling för läraryrket**.

I en **Lokal samling för läraryrket** är inte en mängd vackra ord det som ger resultat. Det som krävs är ett *långsiktigt åtagande och löfte*. Lärarbristen är ett alltför allvarligt hot mot det enda som kan göra skillnad för vår gemensamma framtid. Ansvarstagande politiker vet att denna så viktiga fråga inte kan vänta på att ett valår ska inträffa.

En enhällig forskning visar på lärarens betydelse för en kvalitativ skola och förskola. Om läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevens resultat är läraren också den enskilt viktigaste faktorn för likvärdigheten, möjligheten och visionen. Visionen om ett bättre samhälle för alla. Där alla kan växa och bidra. Läraren är således den enskilt viktigaste faktorn för att motverka skillnaderna i Stockholm.

Det är allvar nu. Insikt om detta allvar återspeglas inte i vare sig budgettext och i synnerhet inte schablonhöjningar om 1.46% inom vilka åtgärder ska rymmas.

Mot bakgrund av situationen vi befinner oss i är kommunstyrelsens krismedvetenhet, som tydliggörs i finansborgarrådets budgetförslag, besynnerligt låg och lämnar väldigt mycket övrigt att önska.

Läraryrket Stockholm talar för drygt 17900 medlemmar inom den profession som på riktigt kan göra skillnad för eleven, samhälle och framtid. Det är grunden för ett Stockholm som håller samman och är absolut inget särintresse. Vi vill och är beredda att bidra med det vi kan. Ansvaret vilar dock på såväl nationell som lokal nivå. Det lokala ansvaret vilar på kommunstyrelsen som ger förutsättningarna för det som måste och ska ske. Läraryrket tar nu därför initiativ till ett långsiktigt åtagande och löfte – **Lokal samling för läraryrket**.

Följande behöver ingå som självklara delar i **Lokal samling för läraryrket**.

- Lärares och skolledares löneutveckling som verktyg att behålla och attrahera lärare
- Reella verktyg för att minska lärares och skolledares arbetsbelastning
- På vilket sätt behöver politik och förvaltning agera och besluta för att lärare ska kunna fokusera på elevens lärande och utveckling av undervisning
- På vilket sätt behöver politik och förvaltning agera och besluta för att stödja skolledare i att utforma en utvecklande pedagogisk organisation
- Utveckling av program som gör att Stockholm stads lärare och skolledare upplever att det satsas på dem och ser Stockholms stad som en självklar och attraktiv arbetsgivare
- Hur ska behörighetsgivande och kompletterande kompetensutveckling underlättas och vilket ansvar behöver tas på olika nivåer
- Karriärtjänster i alla skolformer och hur de ska bidra till utveckling
- Vilka åtgärder behövs för professionens utveckling
- Hur ska forskning och inte minst praxisnära forskning kunna utvecklas för att stärka och utveckla professionen
- Hur ska rörlighet inom Stockholm stads skolor och förskolor uppmuntras och underlättas
- Att signalera höga förväntningar på professionen, att de kan vända utvecklingen och att de har den viktigaste roll att fylla

Samt ytterligare delar som kan stärka professionen och dess effekter.

Läraryrket Stockholm yrkar...

1. att kommunstyrelsen tar ansvar och ändrar riktning i budgettext och tilldelning av resurser och därmed visar det ansvarstagande som vilar på lokal nivå för läraryrket och vad professionen ska åstadkomma enligt skollagen.
2. att Läraryrket Stockholms initiativ till **Lokal samling för läraryrket** delas och hörsammats av kommunstyrelse och berörda nämnder.
3. att Kommunstyrelsen fattar ett akut beslut och skjuter till de medel som behövs för att utöka den statliga Läraryrketlönesatsningen så att samtliga lärare som uppfyller kvalifikationskrav och kriterier får ta del av löneökningen och som gör att de stannar kvar.

Stockholm stad ansåg Lärarförbundet Stockholms initiativ **Lokal samling för läraryrket** vara besvarad i stadens budget. Vad innebär det och hur ser vi det i det budgetförslag som Hägersten - Liljeholmens stadsdelsförvaltning presenterar?

Lärarförbundet Stockholms yrkanden under föregående års budgetförhandling kvarstår men omhändertas inom ramen för **Lokal samling för läraryrket**. Den siffra som presenterades förra året angående 2015 års lärarbrist i förskolan är idag ett år senare inte en mer glädjande siffra. Förra årets yrkanden som även inför 2017 är högst aktuella där mycket arbete kvarstår är följande:

”Lärarkrisen är akut och löftet från Stockholms stad, att lärarna var prioriterade under löneöversyn 2015 och 2016, infriades ej. 2015 och 2016 blev därmed förlorade år i sin strävan att vara en attraktiv arbetsgivare för lärare. Åtminstone när det gäller lärares löner. Det kan inte bli fler. Stockholms stad måste dessutom axla det ansvar som vilar på den lokala nivån för att öka läraryrkets attraktionskraft. Stockholm har i detta ett större ansvar än andra. En målsättning om att vara löneledande i en kommun och region med de högsta lönerna i samtliga branscher kan inte ses som annat än en mycket låg ambitionsnivå.

Lärarförbundet yrkar:

- 4. att stadsdelen tilldelar de resurser i budget som krävs för en fortsatt satsning på lärares och skolledares löner
- 5. att stadsdelen tillsammans med lärarorganisationerna upprättar en treårsplan för en uppvärdering av lärares och skolledares löner

För att åtgärda lärares och skolledares allt högre arbetsbelastning krävs flera åtgärder inom förskolan. Inte minst tillförda resurser som bidrar till större marginaler för lärare i förskolan och skolledare att arbeta aktivt med arbetsmiljö- och arbetsbelastningsfrågor. Det är absolut nödvändigt att resurser är tillräckliga för att åtgärder ska kunna sättas in där behov finns för att anpassa till individuella förutsättningar. Alla ska inte göra lika eller ha det på samma sätt. Däremot har alla rätt till en sund arbetsmiljö med lagom arbetsmängd. Förutsättningen för ett kvalitativt medarbetarsamtal är grunden till detta och då måste marginalerna öka.

Lärarförbundet yrkar:

- 6. att stadsdelen sätter in tydligare åtgärder för att minska lärares och skolledares arbetsmängd
- 7. att stadsdelen redovisar effekterna av de åtgärder som gjorts för att skapa goda arbetsvillkor

- 8. att stadsdelen mer detaljerat i budgeten redovisar de satsningar som görs för att minska lärares och skolledares arbetsbelastning
- 9. att en handlingsplan görs för att tydliggöra de insatser som ska göras för att minska arbetsbelastningen; på individ, grupp, områdes-/enhetsnivå och avdelningsnivå

Om barngrupperna under året måste utökas (dimensioneras), trots att stadsdelen har tydliga riktlinjer kring barngruppsstorlek och antal barn per medarbetare, det vill säga riktlinjer för att kunna skapa kvalitet och utveckling i förskoleverksamheterna, om dessa måste brytas kommer det få konsekvenser för lärares arbetsbelastning och möjlighet att utföra sitt uppdrag.

Läraryrket yrkar:

- 10. att det tillsammans med skolledare, lärare och ombud görs risk- och konsekvensanalyser av stundande utökningar av barngrupperna

Läraryrket har under en lång tid påpekat vikten av att renodla uppdragen i förskolan, det vill säga att tydliggöra uppdraget för lärare i förskolan. Skapa en organisation i förskolan som skapar förutsättningar för det undervisande uppdraget, pedagogisk utvecklingstid samt forum för kollegialt lärande. Stadsdelarnas arbete med att rekrytera och behålla lärare i förskolan ska fortlöpa. Läraryrket efterfrågar en mer specifik plan för dessa ambitioner.

Läraryrket yrkar:

- 11. att stadsdelen redovisar den plan för kompetensutveckling som ska genomföras specifikt för lärare i förskolan och utveckling av den professionen

I skrivande stund saknas det 136 lärare i förskolan i Stockholm stad. Staden talar idag om olika karriärvägar inom förskolan. Läraryrket uppmuntrar det. Vi uppmuntrar även att förvaltningarna lyfter diskussionen kring eventuella karriärtjänster för lärare. Karriärtjänster i syfte att utvecklas i professionen, utveckla den verksamhet som läraren arbetar i samt höja attraktionsnivån på lärarprofessionen i förskolan.

Läraryrket yrkar:

- 12. att diskussionen kring karriärtjänster för lärare i förskolan initieras och påbörjas av stadsdelen i samarbetet med Läraryrket

Lärarlegitimationen har trätt i kraft och det krävs idag en legitimerad lärare för att få ansvara för undervisningen i förskolan. Samtidigt vet vi att det råder brist på lärare i förskolan. Konsekvenserna av detta måste vi ställa i relation till arbetsbelastningsfrågan samt hur vi organiserar undervisningen och övrig verksamhet i förskolan.

Läraryrket yrkar;

- 13. att stadsdelen redogör för hur stor andel lärare i förskolan som idag har legitimation och hur deras kompetens används på bästa sätt i relation till arbetsbelastningsfrågan. Läraryrket efterfrågar även kompetensutvecklingsplaner för ej legitimerade lärare i förskolan
- 14. att stadsdelen redogör för hur stor andel lärare i förskolan som inte har en legitimation och hur kompetensutvecklingsplanen ser ut för dessa
- 15. att stadsdelen redogör hur många förskolor som har mindre än 25 % lärare i förskolan

I budgeten sägs det att det under 2016 kommer utredas om möjligheten för heltidsförskola för alla barn. Rätt till förskola på heltid oavsett om barnet har föräldrar som är hemma med syskon. Redan idag är arbetssituationen ansträngd och arbetsbelastningen är hög på våra förskolor. Därmed blir det av yttersta vikt att detta hanteras genom att i hög grad lyssna på lärarprofessionen som tydligt kan beskriva rimliga åtgärder, samt vilka resurser som behövs för att denna förändring ska kunna sjösättas utan att arbetsmängden ökar för lärarna.

Läraryrket yrkar:

- 16. att stadsdelsförvaltningen redovisar hur många barn detta kommer beröra
- 17. att stadsdelen säkerställer att lärarprofessionen blir delaktig i förarbetet inför införandet av denna förändring
- 18. att stadsdelen tillsammans med skolledare, lärare och ombud görs risk- och konsekvensanalyser av stundande förändring

Läraryrket Stockholm

Förskoleteamet

2016-11-08